

POSUDEK OPONENTA PÍSEMNÉ DISERTAČNÍ PRÁCE

Název práce: *České baletní umění mezi lety 1960 a 1989*
Autor/ka práce: Monika Štúrová, MgA.
Studijní program: Taneční umění / Taneční věda
Typ studijního programu: doktorský

Vymezení cíle a jeho naplnění:

Disertační práce Moniky Štúrové se věnuje české baletní scéně, a to zejména repertoáru jednotlivých souborů, tvůrcům a vybraným titulům. Cíl není v Úvodu textu stanoven detailně ani jednoznačně, autorka vymezila čtyři okruhy otázek/témat: jaký byl repertoár oblastních (mimopražských) divadel, které tituly byly uváděny nejčastěji, kteří umělci v souborech působili a jaký byl celkový kontext fungování souborů s ohledem na denní režim, politickou situaci. Z nich je patrné, že chybí nějaké ústřední téma, zacílení na specifický aspekt, problém, otázku, sjednocující pojetí textu, pohled na pramenný materiál a literaturu a determinující výběr a použití metodologických nástrojů. Nevyhraněnost, povšechnost uchopení tématu zrcadlí i název práce, který stanovuje objekt zkoumání a jeho časové vymezení, ale neposkytuje žádné vodítko naznačující interpretační klíč k jeho postižení. Vágně stanovený cíl práce je v textu naplněn popisným stylem jako konstatování faktů, bez hlubších komentářů, analýzy a interpretace. Nejvíce tak text selhává ve čtvrtém okruhu, tedy v postižení kontextových otázek. Obraz českého baletního umění šedesátých až osmdesátých let 20. století, který předkládá, postrádá barvitost, detailnost i zevšeobecnění.

Aktuálnost tématu a relevance zvolené metodologie:

Téma jako takové je bezpochyby aktuální, a to z více hledisek: potřeba podrobného postižení sféry profesionálního tanečního umění v dané době, vřazení této sféry tanečního umění do obrazu tance jako kulturního jevu vedle již detailně a současnými badatelskými nástroji postižených sfér amatérského lidového a scénického tance, či včlenění baletu do kontextu dobového uměleckého dění jako celku. Metodologické postupy, tedy studium pramenů a dobové literatury, rozhovory s pamětníky, uplatnění orálně-historických postupů, které autorka podle svých slov zvolila, jsou přiměřené, zdá se však, že se jí nepodařilo využít z nich získané informace komplexně, utřídit je, najít v nich orientační body a „klíče“ k vymezení tematických okruhů a k jejich interpretaci. Nejsou detailněji charakterizovány např. archivní zdroje jednotlivých divadel a v textu samém není zjevné, že by z nich autorka významně čerpala. Postrádám také podrobnější informaci o rozhovorech, které autorka sama vedla s pamětníky, jejich koncepci, okruzích otázek apod., využity jsou navíc také jen v malé míře. Nesystematicky a nekriticky pracovala s informacemi z recenzí a jiných dobových textů včetně např. vědomého zohlednění kompetence jednotlivých autorů. Jak již bylo řečeno, práce se zabývá uměleckou činností baletních souborů oblastních divadel, ta však není

nijak vztažena k dění v baletu ND v Praze, který je zcela opominut. Obrazu mimopražského baletního dění tak chybí podstatný referenční bod.

Odborný přínos, původnost práce a její případné využití v praxi:

V předložené podobě je odborná hodnota disertace omezená. Její obsah sumarizuje fakta o repertoáru a tvůrcích, ovšem mnohdy bez adekvátního výběru vzhledem k jejich významu a smysl pro celek práce. Mnohdy jsou to informace jako takové již dostupné, jen jsou někdy upřesněny, dále jsou uspořádány vzhledem k jednotlivým baletním souborům, ale již nejsou podrobněji komentovány, uvedeny do souvislostí historických, tematických, analyzovány a interpretovány v taneční, kulturní či společenské perspektivě. Pokud by byla cílem faktografie činnosti baletních souborů jako taková, musela by práce být mnohem přesnější, bohatší a detailnější. Takto se nachází někde uprostřed mezi možnými (naznačenými) úhly pohledu, aniž některý z nich naplňuje. Vlastní úvahy, komentáře, argumentace autorky jsou nepočtené, útržkovité, někdy povrchní, a tak nemohou významně přispět k původnosti a hodnotě práce.

Logická stavba a členění práce:

Text je vystavěn především podle hlediska jednotlivých baletních souborů a jejich repertoáru. Pořadí a hierarchie kapitol je na některých místech diskutabilní, poněkud nadbytečně působí podkapitola 1.8. Současnost – sezona 2022/2023, z celku vypadává podkapitola 10.3 Lidka Schmidová. Kapitola 10. týkající se repertoáru, je tezovitá, postrádá promyšlenou koncepci, typologii a kritické zhodnocení. Pokud by byla důsledně propracovaná, mohla by smysluplně plnit funkci Závěru, který je v současné podobě nedostatečný. Soupisy repertoáru by měly být spíše umístěny v Přílohách, ve vlastním textu by bylo vítané plastičtější postižení repertoáru jednotlivých baletních souborů a jeho dobové reflexe, kritické zhodnocení jejich umělecké činnosti, které v současné podobě chybí. Obrazová příloha by mohla být koncepčnější a popisky výstižnější.

Formální úprava a náležitosti práce včetně jejího rozsahu:

Po formální stránce je práce víceméně v pořádku, obsahuje předepsané části, jen Obsah je zbytečně podrobný. Hierarchie a číslování kapitol a podkapitol není z hlediska třídění zcela konsistentní. Rozsahem se práce pohybuje na hranici stanoveného rozsahu.

Práce s informačními zdroji:

V textu jsou správně a v odpovídající podobě uvedeny odkazy na prameny a literaturu, jen na několika místech by bylo vhodné odkaz doplnit (je zjevné, že se jedná o převzaté informace). Jinou otázkou je, jak autorka využila shromážděné zdroje, jaké informace a pro jaký účel z nich uplatnila ve vlastním textu. Poznámkový aparát je přiměřený, v některých případech je diskutabilní, zda by informace neměla být v hlavním textu a naopak. Uvádění životopisných údajů jednotlivých osobností v Poznámkách není důsledné. Některé zdroje uvedené v poznámkách nejsou zahrnuty v seznamu Literatury (paměti Emericha Gabzdyla). Tam také postrádám některé zásadní publikace, a to práce Vladimíra Vašuta *Dramaturgie baletu v ČSSR 1945-1980: určeno pro posl. fak. hudební, katedra tance*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1983 a *Baletní libreta 1, České a slovenské balety*. Praha: Panton, 1983 nebo ročenky *Česká divadla se soupisy repertoáru všech profesionálních divadel v českých zemích*, vydávané Divadelním ústavem po celé zkoumané období. Mezi vysokoškolskými pracemi by neměly chybět diplomové práce Gabriely Čákové *Luboš Ogoun* a Lucie Dercsényiové *Sovětské balety na našich scénách*, případně disertace též autorky *Tanec v díle Bohuslava Martinů*. Praha, 2010. K článkům z dobových periodik z fondu Dokumentace Divadelního ústavu (výstřižky) by bylo třeba dohledat všechny bibliografické údaje. V přehledu archivních zdrojů by měly být konkrétnější údaje o zkoumaných fondech (názvy, inventární čísla, archivní pomůcky apod.).

Jazyková a terminologická úroveň:

Jazyková podoba textu je z gramatického hlediska dobrá, stylistická úroveň průměrná. Text je srozumitelný, ale mnohdy formulačně nevýstižný a chudý, stále se opakují obdobné formulace, některá frekventovaná slovní spojení nejsou jazykově vhodná, typicky se jedná o výraz „přípravil choreografii“. U hodnotových soudů se opakuje vágní pojem „zajímavý“ bez dalšího komentáře a zdůvodnění, někdy nadnesené a opět nepodložené hodnotící výrazy „úspěšná“, „hodnotná“,

„novátorská“. Bez reflexe se objevuje pojem „kamenné divadlo“, autorka používá vlastní nepřesné pojmy místo v akademickém prostředí zavedených jako je folklorní hnutí, scénický tanec, náhodně užívá pojmů baletní mistr a šéf baletu apod. Bylo by vhodnější uvádět důsledně celá křestní jména jednotlivých osobností.

Celkové/vlastní shrnutí hodnotitele:

Disertační práce Moniky Štúrové se zabývá aktuálním a potenciálně nosným tématem, pro které autorka shromáždila rozsáhlý soubor podkladů a literatury. Výsledný text však zůstal souborem informací a konstatování, bez vnitřní provázanosti, obsahového bohatství, funkční struktury opřené o dobře zformulované tematické okruhy a otázky. Jednotlivé jevy nejsou komentovány, začleněny do různě vymezených souvislostí, interpretovány. Text by potřeboval přehodnocení obsahové i koncepční, doplnění především v pasážích o repertoáru jednotlivých baletních souborů (např. soustavným využitím materiálů v časopise Taneční listy). Srovnání a charakteristika dobového baletního repertoáru vyžaduje podstatnější typologii, nejen využití kritéria frekvence uvádění titulů (historické členění, typ baletu, hudba, námět, choreografické prostředky atd. apod.), s přihlédnutím k repertoáru baletu ND v Praze, aby bylo možné dospět k zobecnění a charakteristice celkového obrazu baletního umění u nás, jak ho implikuje název práce.

Otázky a náměty k diskuzi při obhajobě:

- 1. Popište soubor rozhovorů, se kterými jste pracovala, jejich koncepci (otázky a témata) a zhodnoťte jejich přínos pro Vaši práci.**
- 2. Zformulujte hlavní téma, cíl, otázku, pomocí které byste mohla na materiál nahlížet a navrhněte tomu odpovídající podtitul práce.**
- 3. Co považuje v procesu studia a ve výsledném textu za přínosné, zdařilé a co byste považovala za vhodné doplnit?**

Doporučení práce k obhajobě: Práci nedoporučuji k obhajobě
Datum vypracování posudku: 29. 8. 2023

Prof. Mgr. Dorota Gremlicová,
Ph.D.

Jméno oponenta práce

.....

(datum a podpis)